



## **ЗАЩО РАДКО ИМА ХРИСТИЯН-ДЕМОКРАТИЧЕСКИ СВЕТОГЛЕД**

### **I. ИНТЕЛИГЕНЦИЯ ИЛИ МЕТАИНТЕЛИГЕНЦИЯ**

Съвременният европейски интелектуален дискурс се характеризира с противопоставянето на две различни ценностни системи. Едната се основава на наследените от епохата на Ренесансата антропологични теории (либералния атеистичен хуманизъм), основан на научното знание, а другата на Християнския мироглед (теологичния и метафизически хуманизъм), основан на християнската теистична антропология (Теосисът, относно надарен с "образа", човекът е призван да придобие "подобие", да постигне обожение. Творецът, Който е Бог по природа, призовава човека да стане бог по благодат. От тук произлиза идеята за абсолютна етическа норма и богоустановения нравствен закон, а също така и че всяко отклонение от него се нарича грях). Обаче в действителност става дума за две кардинално различни версии на хуманизма, едната произтича от атеистични убеждения, а другата пък е вдъхновена от религиозните и духовните ценности.

Когато се говори за човешки ценности асоциацията РАДКО тръгва от нашето българско културно и традиционно разбиране за смисълът на живота. Именно разбирането на смисълът на живота е онова нещо, което дава стойност и съдържание на живота. Смисълът означава, че облива живота с удоволствието и радостта на живеенето и представлява основа на човешкото щастие.

Асоциацията РАДКО смята, че въпросът за смисъл на живота е от първостепенно значение, защото засяга най-важният проблем за човека: целта на неговото земно съществуване. Ако човек заеме правилната позиция по този въпрос, ако осъзнае истинското значение на собственото земно съществуване, тогава той е в състояние да се справя адекватно с обичайните и ежедневните дела в своя живот, като отношенията с близките, неговото образование, професия, брак, раждане и отглеждане на деца. Но ако човекът не заеме правилната позиция по този основен въпрос, той ще претърпи неуспех и в другите цели на своя живот. Защото какъв смисъл могат да имат тези цели, когато човешкият живот като цяло няма смисъл.

Човек се ражда, твори и умира в една среда, която представлява култура и традиция на един народ, за асоциацията РАДКО основният въпрос за смисълът на живота е въпросът как културата и традицията на този народ отговарят на този въпрос. Нашата българска култура и традиция в своята същност представляват християнски светоглед и християнски ценности.

### **II. ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА ХРИСТИЯНСКИЯТ ОТГОВОР**

#### **01. Бог-Троица – Отец, Син и Свети Дух**

В Християнството Бог е един по собствените ОБЩИ характеристики - УСИА (УСИА = Същност, Същество), а е троичен по собствените ЧАСНИ

характеристики - ИПОСТАСИ (ИПОСТАС = Особеност, Специфичност, относно Личност, Лице). Характеристиката на Отца е неродеността, на Сина е раждането от Отца, а на Светия Дух е изхождането от Отца. Това означава че Отецът е единственият Източник и на Сина и на Светия Дух.

Отецът е безначалната причина, Вседържителят, принцип който показва силата на Бога, относно неговите безмерни семантични способности и възможности за постоянно съществуване. Синът е семантично-организиращият принцип и показва модела на съществуване на Бога. Светият Дух е семантично-животоворящия принцип и показва самореализацията, оживяването, върховното блаженство на Бога.

В Християнството се казва че Отецът твори чрез Сина в Светия Дух. Това означава че Бог функционира (се самореализира) със силата на Отца, чрез модела на съществуване определен от Сина, в Светия Дух който изпълнява (попълва) модела със съдържателен живот, самореализиране, оживяване, относно с върховното блаженство.

Така Бог представлява върховно и персонифицирано същество (Святая Святых), вечна общност на три личности (лица), което постоянно съществува - представлява единствената истинска реалност, притежава абсолютно знание - познава своите способности и възможности, и всичко това преживява като върховно блаженство.

## **02. Пантеистично присъствие на Бога във вселената**

Бог е създал вселената и "всички неща" в нея, но не е вярно, че творението няма цел. От гледна точка на Бога сътвореното е така устроено, че това трябва да се доближава към Бог, да се връща към него. Затова Бог стои не само в началото, но и в края на сътвореното. Бог е началото и края на всички степени на развитие на сътвореното. Те всички носят неговият печат и не може това да бъде наречено по друг начин освен единство. Той е единствената реалност въпреки безбройните неща, които твори.

Ако Бог е единствената истинска реалност и не съществува нещо друго, от което е могъл да сътвори вселената означава ли това, че Бог е направил сътвореното от нищото (*ex nihilo*) в абсолютен и всеобхватен смисъл? Единствената възможност изглежда се състои в това Бог да е извършил сътвореното из себе си. Така вселената е самият Бог, въпреки че очевидно тя вече не носи чертите на божественото съвършенство, съответно Бог в вселената присъства в също време и трансцендентално, без да престане да бъде онова което е, и иманентно, чрез така наречените в Християнството божествени нетварни енергии (божия нетварна светлина или просто божията благодат).

## **03. Християнската Антропология**

Християнството казва, че Бог създаде човека "по Свой образ и подобие", а чрез това е разкрита и целта на нашия живот. "По Свой образ" се отнася към даровете, които Бог даде само на човека, за разлика от всички останали Негови създания на земята. Тези дарове са: разум, съзнание, свободна воля (свобода), творчество, копнеж и жажда за абсолютното и за Бога, личностно самосъзнание и всичко, което поставя човека над останалото творение от живи създания и което го прави личност. С други думи, онова, което прави човека личност са даровете "по Божи образ".

Надарен с "образа", човек е призван да придобие "подобие", да постигне обожание (ТЕОСИСТ). Творецът, Който е Бог по същност (същество), призовава човека да стане бог по благодат. Бог надари човека с даровете "по Свой образ", така че той да може да се възвиси, и чрез тях да се способи с подобие на Бога.

Според учението на Християнството човек може да достигне обожение защото Божията благодат е нетварна. Бог е не само същност (същество), но също е и енергия. Ако Бог бе само същност (същество) нашият съюз, нашето обожение нямаше да бъде възможно, тъй като Божията същност (същество) е недостижима за човека. От друга страна, ако Бог е само същност (същество), без Свои енергии, Той би останал един себедостатъчен Бог, откъснат и недостижим за сътвореното.

Чрез Неговите нетварни енергии, Бог сътвори света и продължава да го съхранява. Той дава същност на свята със Своите творчески енергии. Той винаги съществува в природата и обгрижва вселената чрез Своите предпазващи енергии. Той просветлява човека със Своите просветляващи енергии. Той го освещава със Своите освещаващи енергии. Накрая, Той го обожва със Своите обожващи енергии затова, Бог присъства в природата, света, историята и живота на хората чрез Своите нетварни енергии.

И така, ние се съединяваме с Бога чрез Неговите нетварни енергии, а не чрез Неговата същност (същество). Това е тайната на учението на Християнството.

#### **04. Царство Божие**

Какво е предназначението на Вселената? Има ли смисъл и ако има, какъв? Защо човек би могъл да си представи, че Бог, като върховно и персонифицирано същество, не би имало нужда и от акта на сътвореното. Той би могъл да си остане това което е в своя аспект на съществуване и така да се каже, да бъде доволен от себе си, защото Бог не може да стане по-истинска, по-съвършена и по-абсолютна реалност. Божието "намерение" чрез сътвореното очевидно не е било такова. Зад сътвореното трябва да се крие по-дълбок смисъл. Отговорът би могъл да бъде, че Бог едва тогава ще достигне абсолютното съвършенство когато може и да се оглежда в собствения си лик, като в огледало, за да заключава, че наистина е такова съвършенство и на този начин да се потвърждава. Така Бог чрез сътвореното се трансформира в Царство Божие, като нов аспект на съществуване при което неговото функциониране (неговата саморализацията) е надопълнена и с проекция.

Бог е абсолютно свободен от каквато и да е необходимост, дори и от необходимостта на собствената същност (същество). Бог е абсолютно свободен и се проявява като такъв и в свободното и непринудено сътворение на света и човека. Оттук следва заключението, че светът е дело на Божията свобода, и че Бог е свободен въпреки света и историята, и затова той може да съществува и като същност (същество), и като нетварни енергии в процеса на трансформация, и в крайна сметка и като Царство Божие. Такъв извод произтича от факта, че Християнският Бог като Троица, като Три Ипостаси (Личности) превъзхожда собствената същност (същество), философски казано, трябва да дадем онтологично предимство на Ипостасността (Личностността) над същността (съществото), т.е. да приемем, че частните характеристики на Бога - Трите Ипостаси (Отец, Син и Свети Дух) определят общите характеристики на Бога – същността (съществото).

В Християнството Царството Божие се перцепира като Църква с много членове, които действат разнообразно, когато Бог ще бъде Всичко във Всички. Църквата е едновременно и Тяло Христово, и пълнота на Светия Дух. Единството на Тялото се отнася за членовете, а пълнота се отнася до многообразието.

### III. ЕДИН ВЪЗМОЖЕН НАУЧЕН ОТГОВОР

#### 01. Антропен принцип

Една от най-трудните задачи за учените е обяснението на причините за космическата еволюция. Могат да се отделят две основни концепции:

##### а. Самоорганизация

- материалната Вселена е единствената реалност;
- самопроизволно подреждане в системите към все по-сложни структури;
- динамичният хаос поражда порядък;
- не се поставя въпроса за целта на космическата еволюция.

##### б. Креационизъм (Творене)

- еволюцията на Вселената се свързва с реализацията на програма, определяема от реалност от по-висш порядък от материалния свят.
- развитието от прости системи към по-сложни се смята като изначално присъща целесъобразност.
- антропния принцип - като допълнителен аргумент.

Що е антропен принцип?

Съвременните космологични теории не могат да минат без да се засегне антропния принцип. Той е формулиран от гения на съвременната астрофизика Стивън Хокинг така: "Ние виждаме Вселената такава, каквато е, защото ако беше друга, нямаше да ни има тук и нямаше да можем да я наблюдаваме."

Антропния принцип може да се прилага в 2 степени на сила:

Слаб антропен принцип: Значенията на физическите величини в нашата Вселената са такива, че в нея на определен етап на еволюция е вероятно да се появи мислещо същество - наблюдател.

Силен антропен принцип: Вселената трябва да има свойства, позволяващи да се развива разумен живот.

#### 02. Интелигентната еволюция (Интелигентен дизайн)

При „Големия Взрив“, с който започва еволюцията на вселена от безкрайната област на всевъзможни значения на фундаменталните константи и безкрайното разнообразие на началните условия, които определят структурата и динамиката на вселената, все пак, въз основа на някакъв „скрит принцип“, организиращ вселената, се избират само такива стойности, които правят цялата тази вселена биогенна и антропогенна. При това, „избраните“ при Големия Взрив стойности на фундаменталните константи и техните съотношения са така строго определени, така че изменението само на една от константите с около 1% би направило невъзможно съществуването на звезди от типа на нашето слънце във вселената и, следователно, възникването на интелигентен живот от типа на земния, относно вече самото наше съществуване води до строг отбор на типовете вселени, които ние бихме могли да познаваме.

Следователно, в изходното, „първоначално“ състояние на вселената, от което започва космическата еволюция е „програмирана“ нейната биогенна и антропогенна структура, както и магистралното направление на самата

еволуция - от квантовите полета и елементарните частици към атомно-молекулните системи и от тях към живите системи и социалните интелигентни организми; от галактиките към планетните системи, които биха послужили за „базис“ на биосферите и ноосферите; и от тук нататък, към едно бъдещо „глобално“ състояние на вселената.

И така, в Големия взрив действа неизвестен за нас „механизъм“, който осъществява въпросния био-антропогенен „отбор“ на константите. Питаме се: „Дали този „механизъм“ не е действието на неизвестен „интелигентен природен закон“, относно представлява резултат от съзнателно-планомерно действие на някакъв фактор които можем да наречем „Семантично-информационна матрица“, иманентна на засега известната „физическа субстанция“ на Вселената - универсалният физически „вакуум“?

„Антропният принцип“ в космологията обикновено се формулира така, че „вселената е такава, каквато е, защото човекът съществува в нея“; иначе казано, вселената е „обект“ само за такъв тип „субект“, който тя е породила еволюционно сама, и, който е нейна собствена „подсистема“. Всяка „подсистема“ на вселената от посочения по-горе „еволюционен ред“ състоящ се от микро- и мега- космически „системи“ и завършващ засега с макро-космическата система на човека - човешката личност и човешкото общество, по своята структурно-функционална организация е еволюционно генетически детерминирана от структурно-функционалната организация на вселената като цяло т.е. от първоначалната „таблица на константите“. До човека всяка такава „подсистема“ е била само обект на еволюцията и едва човекът в процеса на цялата си досегашна история е започнал да се превръща постепенно в субект на еволюцията. Едва организирано като „планетарна цивилизация“ човешкото „общество“ става действителен, самосъзнателен „субект“ на космическата еволюция. Дотолкова е правомерно да разглеждаме досегашната „история“ на човечеството като негова предистория, както и досегашната „история“ на вселената като нейна предистория. С това самото може да се формулира по същество онова положение, което ние наричаме „космологичен принцип“ в антропологията. С други думи, от момента в който човекът достигне стадия на своето интегрално „ноосферно“ съществуване и стане „космическа цивилизация“ т.е. такава социо-космическа система, която функционира като организиращ („конструиращ“ и „управляващ“) вселената субект, започва действителната история на човека като общокосмическа форма на „Супер-интелигентен живот“, неговото по принцип неограничено саморазвитие като самоцел, както и действителната история на вселената, чиято цел е нейното превръщане в общокосмичен „организъм“ на супер-интелигентен живот. Най-сетне този принцип ни дава възможност да формулираме един много важен критерий за „прогресивност“ и „висота“ на социалната организация на човешкото общество в неговото историческо развитие: „по-висша и по-съвършена е тази организация на обществения човек, която обезпечава по-пълна и по-всестранна реализация на неговата социокосмическа същност - да бъде „субект-коструктор и организатор на Вселената“.

### **03. Голям космически цикъл**

Антропният принцип, относно интелигентната еволюция ни подсказва и възможността, че настоящата космическа формация представлява само етап на един Голям космически цикъл. Това означава, че преди Настоящата Вселена

съществувала друга космическа формация – Начална Вселена и че, “Големия Взрив” всъщност представлява “Голям Преход” от Начална Вселена в Настоящата Вселена. Антропният принцип, относно интелигентната еволюция също ни подсказва и възможността настоящата космическа формация чрез “Голям Преход”, съответно “Големия Свив” да премине в нова космическа формация – Окончателна Вселена. Така Големият космически цикъл можем да наблюдаваме като трансформация на една Начална Вселена, чрез Настоящата Вселена в Окончателна Вселена.

Антропният принцип, като вече беше посочено, показва, че целта на Настоящата Вселена е нейното превръщане в общокосмичен „организъм“ на супер-интелигентен живот - Окончателна Вселена. Това пак от своя страна показва че Окончателна Вселена ще бъде такава космическа формация която има “Константна Структура”, а “Вариябилна Проекция”, относно всеки елемент на тази структура ще бъде субект-конструктор и организатор на Вселената (ще определя проекцията на Вселената). Ако е така, тогава само по себе се налага заключението, че Начална Вселена, като космическа формация имала “Константна Проекция”, а “Вариябилна Структура”. Под понятието “Вариябилна Структура” тук трябва да разбираме конструктивно, организирано и кохерентно структуриране на универсалният физически „вакуум“, ръководен от неговата иманентна “Семантично-информационна матрица”.